

Het was de eerste beslissing die ze alleen nam. De eerste keer dat zij bepaalde wat er gedaan moest worden.

Marianne besloot te sterven. Nu. Hier. In het water van de Seine daarbeneden, aan het eind van deze sombere dag. Er was geen ster te zien. De Eiffeltoren vervaagde achter een nevel van smog. Parijs produceerde een geruis, een continu gedreun van motoren, auto's, het gerommel van de metro diep in de buik van de stad.

Het water was koel, zwart en zacht. De Seine zou haar in een bed van vrijheid en stilte meenemen tot in de zee.

Er liepen tranen over haar wangen, parelende sporen van zout. Marianne glimlachte terwijl ze huilde. Nog nooit had ze zich zo licht gevoeld. Zo vrij. Zo gelukkig.

‘Mijn zaak,’ fluisterde ze. ‘Mijn zaak.’

Ze trok de meer dan eens verzoelde schoenen uit die ze vijftien jaar geleden had gekocht. In het geheim, geen speciale aanbieding, Lothar had op haar gescholden toen hij het ontdekte. Daarna had hij haar de jurk erbij geschonken. Tweede keus, met weeffoutjes, voordelige aanbieding, een grijze jurk met grijze bloemen. Ook die droeg ze vandaag.

Het laatste vandaag. Toen ze al die jaren en decennia nog voor zich had gehad, leek de tijd oneindig. Als een boek dat erop wachtte geschreven te worden, zo had het leven haar geleken toen ze nog een jong meisje was. Nu was ze zestig en de bladzijden waren leeg. De oneindigheid was als een enkele sombere dag voorbijgegaan.

Ze plaatste de schoenen keurig in het gelid naast zich op de bank. Maar ze dacht even na en zette ze vervolgens op de grond. Ze wilde niet dat de bank vies zou worden, dat een mooie vrouw een vlek in haar rok kreeg en daardoor in verlegenheid zou raken.

Ze probeerde haar trouwring van haar vinger te trekken.

Het lukte niet. Ze stak de vinger in haar mond en ten slotte kwam de ring los. De huid eronder was licht.

Aan de overkant van de Pont Neuf sliep een man op een bank. Hij droeg een vissershemd met smalle streepjes. Marianne was blij dat hij met zijn rug naar haar toe lag.

Ze legde de ring bij de schoenen. Iemand zou die wel vinden en er een paar dagen van kunnen leven als hij hem naar een opkoper bracht. Een baguette, pastis, een stuk spek. Vers, niet uit de afvalbak. Misschien ook nog een krant die hem warmte kon geven.

‘Geen levensmiddelen van over de datum meer,’ zei ze. Lothar kruiste voor haar altijd de speciale aanbiedingen in de gratis weekbladen aan, zoals anderen televisieprogramma’s aankruisten. Zaterdag: *Wedden dat...* zondag: *Tatort*. Maandag: Wolkentoetje Karamel met verlopen houdbaarheidsdatum. Er werd gegeten wat aangekruist was.

Marianne deed haar ogen dicht.

Lothar. Voor zijn vrienden Lotto. Opperwachtmeester van de artillerie, vader van de compagnie.

Lothar Messmann, woonachtig in Celle, in het laatste huis aan een doodlopende steeg, een plaatsje als op een treintafel, met het schaarhekje direct aan de keerlus. Een man wie de gevorderde leeftijd goed stond.

Lothar. Hij hield van zijn werk. Hij hield van zijn auto. En hij hield van de televisie. Hij zat altijd op de bank, een dienblad met eten voor zich op de betegelde tafel, de afstandsbediening in zijn linkerhand, de vork in zijn rechter, het geluid van de televisie zo hard mogelijk, zoals nodig voor artilleristen.

‘Afgelopen met Lothar,’ fluisterde Marianne.

Ze sloeg een hand voor haar mond. Had iemand het gehoord?

Ze knoopte haar jas los. Misschien kon die iemand nog warmte geven, ook al had ze de voering zo vaak versteld dat

die een onrustig, veelkleurig patroon had gekregen. Lothar nam van zijn reizen naar de centrale leiding in Bonn en Berlijn steeds de shampooflesjes en naaigarnituren uit de hotels voor haar mee. Kleine kartonnetjes met grijs, zwart, wit en rood garen.

Wie heeft er nu rood nodig? dacht Marianne, terwijl ze de lichtbruine jas keurig begon op te vouwen, kant op kant. Zoals ze de zakdoeken van Lothar had opgevouwen, de gestreken handdoeken, kant op kant.

Nooit van haar leven had ze iets roods gedragen. ‘De kleur van hoeren,’ had haar moeder haar toegesnuwd, om haar vervolgens een draai om de oren te geven toen ze als elfjarige met een rood sjaaltje thuis was gekomen. Ze had het gevonden en het rook naar een bloemenparfum.

In Montmartre had een vrouw naast de goot op de stoep gezeten. Haar rok was omhooggeschoven en ze had rode schoenen aan. De mascara rond haar huilogen was uitgelopen. ‘Gewoon een dronken hoer,’ had iemand van het reisgezelschap gezegd. Toen Marianne naar haar toe wilde lopen, hield Lothar haar tegen. ‘Maak je niet belachelijk, Annetje, het is toch haar eigen schuld.’

Hij had voorkomen dat Marianne de vreemdelinge zou helpen en haar meegetrokken naar het restaurant waar de busmaatschappij een tafel had gereserveerd. Ze had over haar schouder gekeken tot de Franse reisleidster haar hoofdschuddend uitlegde: ‘Je connais la chanson – het is altijd hetzelfde liedje, en bovendien is het haar eigen schuld.’

Lothar had geknikt en Marianne had zichzelf daar in de goot zien zitten. Zo was het begonnen, en nu stond ze hier.

Ze was nog vóór het voorgerecht vertrokken, omdat ze het niet meer kon verdragen om daar te zitten zwijgen. Lothar had het niet gemerkt; hij ging op in het gesprek dat hij al twaalf uur voerde, met een vrouw uit Burgdorf, een vrolijke weduwe. De vrouw slaakte voortdurend gilletsjes: ‘In-

croyable, ongelooflijk!’ ongeacht wat Lothar zei. Ze droeg een rode bh onder haar witte blouse.

Marianne was niet eens jaloers geweest. Alleen moe. Ze was het restaurant uit gelopen en was steeds verder afgedwaald, tot ze midden op de Pont Neuf was blijven staan.

Lothar. Het zou makkelijk zijn om hem de schuld te geven. Maar zo eenvoudig was het niet.

‘Eigen schuld, Annetje,’ fluisterde Marianne.

Ze dacht aan haar bruiloft in mei, eenenveertig jaar geleden. Steunend op zijn stok had haar vader toegekeken hoe ze er urenlang tevergeefs op wachtte door haar man ten dans te worden gevraagd. ‘Mijn kleine taaie meid,’ had hij met een door kanker verzwakte stem gezegd. Ze had het koud gehad in haar dunne, witte bruidsjurk en ze waagde het niet om zich te verroeren. Stel dat alles alleen maar een droom was geweest en zou ophouden zodra ze een verkeerde stap zette.

‘Beloof je me dat je gelukkig wordt?’ had haar vader gevraagd, en Marianne had met ‘ja’ geantwoord. Ze was negentien.

Uiteindelijk was dat een grote leugen geweest. Haar vader was twee dagen na de bruiloft gestorven.

Marianne schudde de opgevouwen jas weer los, gooide hem op de grond en trapte er welbewust op rond.

‘Afgelopen! Het moet afgelopen zijn! Afgelopen met mij!’ Ze trapte een laatste keer op de stof en voelde zich roekeloos. Het gevoel verdween even snel als het was opgekomen. Ze pakte de jas op en legde hem over de rugleuning van de bank.

Eigen schuld.

Er was nu niets meer wat ze nog kon afdoen of uittrekken. Ze had geen sieraden. Geen hoed. Ze had niets. Haar sleetse handtas met een stadsgidsje voor Parijs, een paar suiker- en zoutzakjes, een haarclip, haar paspoort en haar por-

temonnee zette ze naast de schoenen en de ring.

Marianne begon op de brugleuning te klimmen. Ze draaide zich eerst op haar buik, trok haar andere been omhoog en dreigde over de rand terug te vallen. Haar hart bonkte, haar pols raasde en de ruwe zandsteen schuurde haar knie open.

Haar tenen vonden een naad in de muur en ze drukte zich naar boven. Het was gelukt. Ze ging overeind zitten en zwaaide haar voeten over de rand van de brugleuning. Alleen afzetten en je laten vallen. Daar kon je niets fout aan doen.

Ze dacht aan de monding van de Seine bij Honfleur die haar lichaam na alle sluizen en oevers zou passeren alvorens de zee te bereiken. Ze stelde zich voor hoe ze op de golven om haar as zou draaien, alsof ze danste op een melodie die alleen zij en de zee zouden kunnen horen. Honfleur. De geboorteplaats van Erik Satie. Ze hield van zijn muziek, ze hield überhaupt van alle muziek. Muziek was als een film die ze achter gesloten oogleden zag, en bij Satie zag ze de zee, hoewel ze nooit aan zee was geweest.

‘Ik hou van je, Erik. Ik hou van je,’ fluisterde Marianne. Ze had het nooit tegen een andere man dan Lothar gezegd.

Wanneer had hij voor het laatst gezegd dat hij van haar hield?

Had hij het ooit gezegd?

Marianne wachtte op de angst, maar die kwam niet.

De dood is niet gratis. Hij kost het leven.

Wat is het mijne waard?

Niets.

Geen eerlijke ruil voor de duivel.

Eigen schuld.

Toen ze haar handen stevig op de stenen leuning zette en naar voren schoof, aarzelde Marianne en dacht aan de orchidee die ze tussen het afval had gevonden. Ze dacht eraan

dat ze, na een halfjaar verzorgen en toezingen, nu niet meer zou meemaken hoe de knop zich zou openen.

Ze zette met beide handen af.

De sprong veranderde in een val en haar val trok haar armen omhoog. Terwijl ze in de wind viel, dacht Marianne aan de levensverzekering die bij zelfmoord niet zou worden uitgekeerd. 124.563 euro verloren. Lothar zou buiten zichzelf zijn.

Dus toch een eerlijke ruil.

Met die gedachte sloeg ze door het oppervlak van de ijskoude Seine. Een gevoel van wilde vreugde dat in diepe schaamte veranderde toen haar grijze bloemetjesjurk zich om haar hoofd sloot terwijl ze in het water wegzonk. Verwijfeld probeerde ze de zoom naar beneden te trekken, zodat niemand haar blote benen zou zien.

Na een poosje gaf ze het op en spreidde ze haar armen. Ze deed haar mond open en ademde het water in, zo diep als ze kon.

Sterven was als zweven. Marianne liet zich achteroverglijden. Het was zo mooi. Dit geluk hield niet op en je kon het doorslikken. Ze dronk alles op.

Zie je, papa, beloofd is beloofd.

Ze zag een orchidee, een paarse bloem, en alles was muziek. Toen zich een schaduw over haar heen boog, herkende ze de dood; hij droeg haar eigen gezicht, het gezicht van een oud geworden meisje met lichte ogen en afgeknipte, bruine vlechten.

Zijn mond was warm. Zijn baard kriebelde en steeds weer voelde ze zijn lippen op de hare. Marianne proefde uiensoep en rode wijn, sigaretten en kaneel. De dood zoog en sabbelde aan haar, hij had honger.

Marianne trappelde met haar voeten.

Twee krachtige handen vonden haar borst. Ze probeerde zwakjes de koude vingers weg te duwen die haar borstkas stoot na stoot openbraken. Een kus. Kou die zich in haar keelholte boorde.

Marianne sperde haar ogen open en braakte donker, smerig water uit. Steunend kwam ze half overeind en hapte naar lucht, waarop de pijn begon, alsof haar longen met een scherp mes in stukken werden gesneden.

En zoveel herrie! Alles was zo luidruchtig!

Waar was de muziek? Waar was het meisje? Waar was het geluk? Had ze het uitgespuugd?

Ze liet zich weer op de harde bodem zakken. De dood sloeg haar in het gezicht. Ze keek op, zag twee hemelsblauwe ogen, hoestte en hapte naar lucht. Slapjes hief ze haar arm en gaf de dood een zachte oorvijs terug.

In snel, melodius Frans praatte de dood op haar in, terwijl hij haar dwong om overeind te gaan zitten.

Marianne gaf hem nog een draai om zijn oren. Hij sloeg

onmiddellijk terug. Maar deze keer niet zo hard. Nee. Eigenlijk streelde hij haar wang.

Ze greep naar haar gezicht. Waarom voelde ze dat?

‘Waarom?’ Haar stem was niet meer dan een dof gekras.

Het was zo koud. En dan dat geraas! Marianne keek naar links, naar rechts. Naar haar handen die even groen waren als het gras waarin ze grepen. De Pont Neuf bevond zich op een paar meter afstand. Ze lag naast een tent op de *rive droite*, en Parijs raasde en dreunde. En ze was niet dood.

Niet. Dood.

Haar maag deed pijn, haar longen, alles deed pijn, zelfs haar haren, die nat, grijs en zwaar op haar schouders hingen. Haar hart, hoofd, ziel, buik en wangen – alles.

‘Niet dood?’ hoestte ze vertwijfeld.

De man in het vissershemd glimlachte, maar daarna verdween zijn lach achter een schaduw van ergernis. Hij wees naar de rivier, tikte op zijn voorhoofd en wees vervolgens naar zijn blote voeten.

‘Waarom?’ wilde ze tegen hem schreeuwen, maar haar stem brak in hees gefluister. ‘Waarom hebt u dat gedaan?’

Hij stak zijn armen omhoog, bootste een duik na en wees naar Marianne, de Seine en zichzelf. Daarop haalde hij zijn schouders op, alsof hij wilde zeggen: ‘Wat had ik anders moeten doen?’

‘Ik had... een reden. Veel redenen! U had het recht niet om mij de dood te ontnemen. Bent u God? Nee. Dat bent u niet, anders zou ik nu dood zijn!’

De man met de blauwe ogen onder de zware, zwarte wenkbrauwen keek Marianne aan alsof hij het begreep. Hij trok zijn natte hemd over zijn hoofd en wrong het uit.

Zijn blik viel op de vlek op Mariannes linkerborst, die door de opengesprongen knoopsluiting van de jurk te zien was. Zijn wenkbrauwen gingen verrast omhoog. Paniekerig trok ze de grijze stof met een hand dicht. Die afschuwelijke

lichaamsvlek, een zeldzame pigmentstoring in de vorm van vurige vlammen, had ze haar hele leven onder dichtgeknoopte blouses en hooggesloten jurken verstopt. Nooit was ze gaan zwemmen, alleen 's nachts, wanneer niemand haar kon zien. Haar moeder noemde de vlek 'heksenvoet' en voor Lothar was het een duivelsding. Hij had die nooit aangeraakt en hij hield zijn ogen altijd dicht wanneer hij bij haar kwam om zich in vijf minuten in haar te ontladen.

Marianne merkte haar blote benen op. Paniekerig probeerde ze de kletsnatte zoom van de jurk naar beneden te trekken en tegelijkertijd de knopen op haar borst te sluiten.

Ze sloeg de uitgestoken hand van de man die haar overeind wilde helpen weg en stond zelf op. Ze streek de jurk glad, die nat en zwaar aan haar lichaam hing. Haar haren roken naar brak water. Met onzekere passen liep ze naar de kademuur.

Te laag. Te laag om ervan af te springen. Ze zou zich verwonden, maar niet sterven.

'Madame!' zei de man, terwijl hij haar arm greep. Hij had een volle stem. Ze sloeg zijn hand weer weg, sloot haar ogen en sloeg met haar beide handen naar hem, naar zijn gezicht, zijn armen, maar ze raakte alleen lucht. Ze schopte naar hem en hij week uit, maar zonder terug te deinzen. Voor anderen moest het eruitzien alsof ze een tragikomische liefdesdans uitvoerden.

'Van mij!' schreeuwde ze uit, terwijl ze bleef schoppen. 'Mijn dood is van mij, en van niemand anders. Die mag u mij niet afpakken!'

'Madame,' zei de man opnieuw, terwijl hij zijn armen om Marianne heen sloeg. Hij hield haar vast tot ze ophield met schoppen en ten slotte uitgeput tegen zijn blote schouder leunde. Hij streek het haar uit haar gezicht, zijn vingertoppen voelden ruw aan als stro. Hij rook naar slaapgebrek en de Seine, en naar appels op een houten rek in de zon.

Hij wiegde haar zo zacht in zijn armen als ze nog nooit gewiegd was. Marianne begon te huilen. Ze kroop weg in de armen van de vreemde en hij bleef haar vasthouden en wiegen terwijl ze hilde, om haar leven, om haar dood.

‘Mais non. Non.’ De man duwde haar een stukje van zich af, hief haar kin en zei: ‘Venez avec moi. Venez. On y va. Allez.’

Hij trok haar met zich mee. Marianne voelde zich oneindig slap en de grote stenen stootten tegen haar blote hielen. De man liet haar niet los terwijl hij haar meenam de Pont Neuf op.

Toen ze de brug betraden, floot de vreemde om twee clochards te verjagen die zich over twee paar schoenen bogen, een damespaar en een ongelijk herenpaar. De ene hield Mariannes jas tegen zijn borst geklemd, de andere, met een vervilte wollen muts op, beet net met een vertrokken gezicht in de trouwring.

Toen ze bij hen kwamen, snauwde de man de twee zwerfers iets toe. De grootste haalde een mobieltje tevoorschijn, de kleinere hield Marianne afwachting de trouwring voor.

Plotseling begon ze te beven, de koude rillingen verspreidden zich vanuit het diepst van haar lichaam door haar hele gestel.

Ze sloeg de clochard de ring uit de hand en wilde weer op de brugleuning klimmen, maar de drie mannen sprongen tegelijk naar voren en hielden haar vast. In hun ogen zag Marianne alleen medelijden en angst om voor iets vervolgd te worden waar ze niets mee te maken hadden.

‘Raak me niet aan!’ gilte ze. Geen van drieën liet los.

Tegen haar wil liet ze zich op de bank drukken. De grote clochard hing zijn zware jas om haar bevende schouders, de ander krabde onder zijn muts en knielde na een ruige aansporing om Mariannes voeten met de mouwen van zijn jasje af te drogen.